

4. Vaje o življenju in smrti

Ustanovitelj Opus Dei – življenjepis sv. Jožefmarija Escrivája.

30. Okt. 2023

[↗ Nazaj na kazalo](#)

Kadar je Jožefmarija šel na svoje letne duhovne vaje, je imel navado zapisovati navdihe, ki jih je prejel od Boga, in narediti poročilo o svojih sklepih, da bi potem lažje razodel svojo vest spovedniku. Kakšno leto pa kljub temu ni delal zabeležk

oziroma so te precej kratke. Omenjena poročila, ki se začnejo leta 1932 z duhovnimi vajami v Samostanu sv. Janeza od Križa v Segovii, so zbrana kot *dodatki* k njegovim *Zasebnim zapiskom*. Zadnji vnosi v teh *Zapiskih* ustrezajo duhovnim vajam, ki jih je opravil februarja 1944 v hiši lazaristov na Ulici Fernández de la Hoz v Madridu. Od tistega trenutka dalje Jožefmarija ni imel več potrebe po pisanju tistih poročil, saj je bil njegov spovednik Álvaro del Portillo, ki ga je ves čas spremljal.

Na prvi pogled se je zdelo, da je boleče »nasprotovanje dobrih« popustilo, saj so v zapisih iz let 1943 in 1944 tovrstni dogodki komajda omenjeni. Dejstva pa so bila precej drugačna. Ob pozornem pregledu poročila z Jožefmarijevih duhovnih vaj v februarju 1944 najdemo naslednji sklep:

Mir! Potreben je mir, da bi lahko gledali na stvari, osebe in dogodke z očmi večnosti. Zid, ki nam zapira pot, je človeško rečeno ogromen. Toda kako neznatna stvar postane, kakor hitro povzdignemo pogled v nebo!^[1]

Ustanovitelj je, sodeč po njegovih besedah v nadaljevanju, čutil nujno potrebo po tem, da se ponovno umiri in zbere pogum. Že navsezgodaj zjutraj so ga vznemirjali siloviti spomini, ki so grobo napadali njegovo domišljijo, potem pa se razpršili v meglici preteklosti in ga raztresali med molitvijo brevirja:

Zaradi raztresenosti sem danes zjutraj, ko sem molil deveto molitveno uro, razmišljal o običajnih bojih raznih sekt proti Cerkvi.

Zahvalil sem se Bogu, našemu Gospodu, za tolažeči blagoslov svetega očeta, poln naklonjenosti do Dela, ki ga je papež zaupal patru Canalu OP, da nam ga posreduje. In v

moji duši so se nakopičila grenka čustva, ki mi ne odvzamejo miru, vendar mi v misli prikličejo obrekljivo spominsko knjigo, ki so jo očitno sestavili neki Judežev vajenec, nekaj masonov ter morda kak klerik, ti pa so strašno sovražni do Dela in do tega grešnika.^[2]

Vihar spominov se je razbesnel in boleči dogodki so drug za drugim vstajali iz preteklosti. Kakor v verigi so se vrstili spomini, o čemer sam pripoveduje:

Temu se je v podzavesti – tudi kot nekaj sedanjega – pridružilo slabo delo, ki ga v Barceloni opravlja določeni redovnik.^[3] (To je bil star duhovnik, ki brez kakršnegakoli razloga, pravi ustanovitelj, po mili volji udriha po Delu, še posebej po meni.)^[4]

Tako razburkane so bile njegove misli, da so ga privedle do skrajne tesnobe. Ko pa je znova spustil

pogled na brevir, je našel spokojnost in za njo je našel Gospoda:

Vse povedano in poznavanje razmer v svetu, posebej pa razmer v Španiji ter spletkarjenja Špancev, ki sovražijo Kristusovo Cerkev, me je skrajno potrlo. Vrnil sem se k molitvi božjega oficija in prva vrstica, ki mi jo je bilo dano prebrati, je bila tista iz Psalma 58: Et tu, Domine, deridebis eos: ad nihilum deduces omnes gentes. Preplavila sta me takšno veselje in mir, ki nista človeškega izvora. Nadaljeval sem z brevirjem. Čez čas sem naenkrat prejel notranje razsvetljenje, jasno, očitno, polno gotovosti, brez besed, in sicer tole: »Ampak, bitje moje, mar ne veš, da sem Jaz?« In v istem trenutku še jasen spomin na tisto vrstico ter prepričanje, da je Gospod z besedami iz psalma potrdil tisti non praevallebunt: da ne bodo mogli storiti ničesar zoper Cerkev in da ne bodo mogli storiti ničesar zoper Delo,

ki je božje orodje za služenje Cerkvi.

[5]

Sredi tistega burnega ozračja in obnovljenih nasprotovanj ni dolgo trajalo, preden so prišle na dan kritike zoper Jožefmarija kot pridigarja duhovnih vaj po španskih škofijah. Njegov sloves je bil razširjen že po vsej državi. Imel je zares izjemne govorniške sposobnosti in zdelo se je, da njegovemu ugledu ne more do živega nobena cenzura. Bil je izreden duhovni govornik, ki je svojo globoko notranjo gorečnost prenašal na občinstvo. Moč njegove besede, preprostost in dovršeno izražanje je čudilo in očaralo njegove poslušalce, pa naj je šlo za cerkvene dostojanstvenike ali civilne osebe. Carlos Bousoño je bil mlad pesnik, ki ga je imel priložnost spoznati v Študentskem domu Moncloa. O njem so prijatelji pripovedovali, da pri Jožefmarijevih meditacijah ni zmoget ostati mirno na svojem mestu in je

vzklikal: »To je genij, pravi genij!«^[6]
(V resnici učinkovitost njegovega pridiganja, kot je Jožefmarija prav dobro vedel, ni bila odvisna od njegovega jezika, marveč je slonela na božji milosti ter na molitvah in mrtvičenjih, ki jih je Bogu izročal za tiste, ki ga bodo prišli poslušat.)

Kje bi ga torej lahko napadli? Tam, kjer bi bilo najmanj pričakovati. Začeli so ga obtoževati, da pridiga »vaje o življenju« namesto tradicionalnih »vaj o smrti«. ^[7]

V tistih časih je bilo običajno, da so skladno s tradicijo nekateri pridigarji pri meditacijah na duhovnih vajah močno poudarjali poslednje reči. Osrednje teme pridiganja so človeka vodile naravnost k razmisleku o smrti, sodbi, peklu in nebesih. Tako je udeleženec duhovnih vaj svoje premišljevanje osredotočil na ta vprašanja.

A čeprav je vsakomur znano, da je smrt nepredvidljiva in da nikoli ne vemo, za katerim vogalom nas čaka, to še ne pomeni, da ljudje takšna svarila radi poslušajo ali da jim ugaja, če jim kak brezobzirnež to dejstvo kar naprej meče v obraz. Vsaj za večino pomembnejšev tega sveta bo to veljalo.

Med številnimi novicami v znamenitem pismu iz marca 1946 – ***napisanem po koščkih*** in v presledkih – je nekaj besed, ki lahko v hrupnem toku dogodkov spolzijo mimo neopažene. In sicer: ***Naročili so mi***, piše Jožefmarija 26. marca, ***naj v tistem tednu vodim duhovne vaje, ki se jih bo udeležil Jesúsov šef.***^[8] ***Bomo videli, kaj bo iz tega.***^[9]

Izraz ***naročili so mi*** je diskreten namig na avtoriteto gospoda Leopolda. Ta je organiziral duhovne vaje, ki jih je Jožefmarija od 7. do 12. aprila 1946 pridigal v palači El Pardo

in sta se jih udeležila le Franco ter njegova soproga.^[10] Tiste duhovne vaje so povezane z neko anekdoto. Leta 1946 je Španija živela v zelo negotovem miru, ogroženem zaradi pritiskov od zunaj. Spričo nevarnosti, da pride do novih spopadov, je narod strnil vrste v obrambi ter se postavil na stran takratne oblasti in precejšen del vplivnejših krogov je državnega voditelja obsipaval s častmi in pokloni. In v tistih dneh se je ta duhovnik obrnil k Francu ter mu zastavil vprašanje:

– Ekscelenca, ali niste nikdar pomislili, da lahko v kateremkoli trenutku umrete?

Nekaj dni pozneje je Jožefmarija kramljal z madridskim škofom, in ko sta se dotaknila tistega pogovora s Francom, ga je gospod Leopoldo prekinil:

– Vi ne boste nikoli naredili kariere.

[11]

A vrnimo se k temi naše razprave. Premišljevanje o poslednjih rečeh ponavadi ljudi neizogibno pretrese, zatem pa sledi nemir ob ugotovitvi, kako minljivo je življenje in kako kratkotrajen je užitek. Takšen razmislek so številni pridigarji s pridom izkoriščali, da bi v duši vzbudili preplah ter jo potem voljno usmerili na pot spreobrnjenja, pri čemer so bili prepričani, da bo poboljšanje tem lažje doseči, kolikor silneje bo dušo prevzel strah pred smrtjo in peklom.

Tisti, ki so Jožefmariju očitali odklon od obravnavanja poslednjih reči oziroma to, da je iz meditacij odstranil ustrahovanje in se izogibal vzbujanju silovitih vtisov v zvezi s temi vprašanji, niso bili daleč od resnice. Iz zapiskov, ki so jih naredili in vse življenje hranili nekateri udeleženci duhovnih vaj, na katerih je pridigal Jožefmarija, je razvidno, da je duhovnik o temah, kot so smrt,

sodba in pekel oziroma nebesa, govoril na jasen in zelo trezen način; predvsem pa z znatno mero svobode duha in vselej zelo pozitivno, ob spoštovanju tradicionalnih okvirov.

Gospod Ángel Suquía, ki je pozneje postal madridski nadškof in kardinal, je bil leta 1939 v škofijskem semenišču v Vitorii na duhovnih vajah, na katerih je meditacije vodil Jožefmarija, in v nekaj potezah oriše svoje vtise iz tistih dni. Pridigar, tako pravi, »je v vsem nadnaraven moč«. Njegova značilnost je to, da je »človek vere«. Nato omeni nekatere obravnavane teme, med katerimi izstopa pokorščina predstojnikom kot »osrednja točka njegovih vaj«, prežetih z »ljubeznijo do Kristusa, ki diha iz vsakega njegovega stavka«. ^[12]

V nadnaravno vzdušje, ustvarjeno s pomočjo njegove besede in občutij, je Jožefmarija prinašal dih novosti, kot

opaža neki drugi udeleženec, mlad univerzitetni profesor:

»Zame je bilo to kakor novo odkritje. Čeprav sem že precej časa prihajal k očetu na duhovno vodstvo, je name naredilo globok vtis, ko sem videl, kako so se poleg klasičnih in osnovnih tem vsake krščanske meditacije nadnaravnemu življenju pridruževale tudi človeške kreposti, veselje, prijateljstvo, velikodušnost, zlasti pa delo kot razsežnost krščanske poklicanosti.«^[13]

Jožefmarija je vprašanje poslednjih reči obravnaval resno, brez preplaha ali zastraševanja, z umerjeno razumnostjo, tako da je poslušalcem v spominu ostal občutek vedrega ravnovesja. Kadar je govoril o smrti ali o božji sodbi, so bile njegove besede vselej prepojene z upanjem na večno življenje.^[14] »Vaje o smrti« s svojim obveznim sosledjem krutih dejstev so v veliki meri temeljile na

neizpodbitni resnici, da človekovo bivanje naposled mrtvo in uvelo odpade z drevesa življenja. Te resničnosti ni Jožefmarija nikoli nehal poudarjati. V *Poti* piše:

Si videl, kako v žalostnem jesenskem popoldnevu odpada suho listje z drevesa? Tako padajo vsak dan duše v večnost: nekega dne boš tudi ti odpadli list.^[15]

Na duhovnih vajah je Jožefmarija udeležence v domišljiji soočal z božjo sodbo in jim najprej odvzel lažna zatočišča, da bi jim zatem pokazal pekel, ki čaka nespokorjene grešnike. Teh dejstev ni prikrival. Ni imel pristojnosti, da bi jih podcenjeval, niti zmožnosti, da bi omilil posledice:

Posvetne duše se rade spominjajo božjega usmiljenja. – In tako si drznejo še naprej hoditi po svojih stranpoteh.

Res je, da je naš Gospod Bog neskončno usmiljen, je pa tudi neskončno pravičen: in je sodba in On je sodnik.^[16]

Pekel obstaja. – Trditev, ki se ti zdi samoumevna. – Še enkrat ti bom rekel: pekel obstaja!^[17]

Ločnica, ki je duhovne »vaje o življenju« razlikovala od tega, čemur so nekateri rekli »vaje o smrti«, ni bila toliko v opisovanju krute resničnosti poslednjih reči, marveč bolj v načinu, kako je bila podana njihova utemeljitev. Jožefmarija je v njih videl spodbude, ki človeka opogumljajo, da raste v prijateljstvu z Gospodom. To pa ni izviralo iz strahu, temveč iz sinovske ljubezni, ki nas vodi k našemu Očetu Bogu.^[18]

Ko so ga obtoževali, da pridiga »vaje o življenju« in se odmika od tradicionalnih metod, je Jožefmarija sam pri sebi razčistil in vzkliknil: ***O čem pa naj bi jaz pridigal, če ne o***

tistem večnem življenju, h kateremu smo poklicani?[19]

Smrt je poskušal predstaviti brez zbujanja groze, kot neizogiben prehod na poti k Bogu, ki svoje ljudi pričakuje na onem bregu življenja. S tem je pretrgal zastrašujoči mrtvaški prt, v katerega običajno zavijajo smrt, da bi jo, ravno nasprotno, prikazal v njenem pravem pomenu in razsežnosti:

Ne boj se smrti. – Že zdaj jo velikodušno sprejmi ..., ko bo Bog hotel ..., kakor bo Bog hotel ..., kjer bo Bog hotel. – Nikar ne dvomi: prišla bo ob času, kraju in na način, ki je najbolj primeren ... saj jo bo poslal tvoj Oče-Bog. – Dobrodošla bodi naša sestra smrt![20]

Ko nastopi poslednja ura, se mora dober kristjan odeti v upanje, mir in veselje. Neka priča pripoveduje, kako jih je oče leta 1942 na duhovnih vajah za mlade člane Dela spominjal

na nedavno smrt Antonia Morena, enega prvih vernikov Opus Dei v Valladolidu. Vsi so bili osupli, ko se je Jožefmarija obrnil h Gospodu v tabernaklju in mu zaupno rekel: ***Tukaj smo, izberi si tiste, ki jih želiš vzeti k sebi.***^[21]

Po smrti pride sodba. Tedaj je pridigar spokorjene udeležence duhovnih vaj navdihoval s tistim žarkom luči, s katerim je avilski škof Santos Moro tolažil Jožefmarija v trenutkih stiske leta 1938, ko ga je utesnjevala misel na neizprosni »obračun«, ki ga bo od njega terjal naš Gospod:

»Ne, za vas ne bo Sodnik v strogem pomenu besede, marveč preprosto Jezus.«^[22]

Če namreč vztrajamo v njegovem prijateljstvu, potem ne more biti smrt prav nič drugega kot le prehod v Življenje, kjer nas odprtih rok pričakuje Sodnik.

* * *

Toliko lahko povemo o pridigarju, če se opiramo na pričevanja udeležencev njegovih duhovnih vaj, ki jih je na stotine. Šele iz njegovih osebnih zabeležk pa spoznamo nekaj več o asketskem dogajanju v njegovi notranjosti. Tako na primer izvemo za sklepe, ki jih je napravil na duhovnih vajah februarja 1944:

Doslej mi je bila misel na smrt velikokrat v tolažbo. Govoril sem si: Umreti? Kakšno udobje! V prihodnje se bom vsaj enkrat na dan postavil v trenutek smrti, da bi v tisti luči pogledal na dogodke dneva. Imam dobro izkušnjo miru, ki ga prinaša ta razmislek.^[23]

V tistih dneh leta 1944 so se nad njim zgrinjali spomini na nepremagljive ovire iz prvih časov in v njegovem umu so se vrstili občutki samote in napor, s katerimi je skušal utreti pot nedavno ustanovljenemu Opus Dei.

Pozneje, ko so minila leta ustanoviteljeve osamljenosti in je že uspel nabrati prgišče sledilcev, ga je Bog postavil na preizkušnjo. On, ki je Gospod življenja in smrti, je nekatere od njih vzel k sebi. Ob teh smrtih se je tolažil z mislijo, da že ima posrednike v nebesih,^[24] vendar je večkrat začutil, da mora prijeti za pero ter pisno obeležiti svoja žalostna premišljevanja:

Ko sta umrla José María in Luis, me je – iz strahopetnosti – obšla želja po smrti. Zakaj naj ne bi umrl jaz? In kljub bremenu svojih grehov sem v smrti videl rešitev. – To zavračam: saj veš, moj Bog, da jo sprejemam, ko in kakor ti hočeš.^[25]

Smrt mu je bila domača in v njej je videl **dobro prijateljico**, ki nam pomaga prehoditi našo pot.^[26] Iz njegovega premišljevanja o smrti na duhovnih vajah leta 1935 pa je tale kruta misel:

= Smrt = Ne bojim se je. Moja prijateljica je. Poskušal jo bom izkoristiti, tako da pogosto pokukam v svojo krsto: in tam bom videl, zavohal in otipal svoje razpadajoče, teden dni staro truplo. To pa še posebej takrat, ko me bo vznemirjal gon mojega mesa.^[27]

To odločitev je potrdil tudi sklep iz leta 1944. Vsak večer do zadnjega dne na tem svetu, pravi msgr. Álvaro del Portillo, je ponavljal: »**Gospod, smrt sprejemam, kadar hočeš, kakor hočeš, kjer hočeš.** In potem je mirno zaspal.«^[28]

* * *

Vzdušje zdrave življenjske moči, značilno za Jožefmarijev slog pri vodenju duhovnih vaj, je izviral iz njegove zasnove novih okvirov duhovnosti. Omogočalo je, da so prosto tekla dejanja vere in upanja ter ogenj božje ljubezni, ki ga je nosil v sebi. Goreče misli, ki so poslušalce

postavile v pritrdilno, obupu
nasprotno razpoloženje:

Ali se v tvoji duši ne iskri želja, da bi
bil v zadovoljstvo tvojega Očeta-Boga,
ko te bo moral soditi?^[29]

Njegovi prikupni nadihi življenjskega
optimizma, vedrosti ob misli na smrt
ter upanja na nebesa izhajajo iz
nenehne dušne vaje v popolnem
obžalovanju; so plod njegovega
»kesanja iz ljubezni«. Ta pojem se
pogostokrat pojavlja na straneh
njegovih *Zapiskov* in nedvoumno
zaznamuje stezo, po kateri poteka
njegovo notranje življenje:

Ne pozabi, piše v Poti, da je bolečina
preizkusni kamen ljubezni.^[30]

Iz pristne ljubezni se rodi ta vaja
skrušenosti, ki se potem odraža v
studu do greha:

Obžalovanje iz ljubezni. Kajti On je
dober. Tvoj Prijatelj je, ki je zate dal

svoje življenje. Vse, kar je na tebi dobrega, je Njegovo. Ker si ga tako razžalil ... Ker ti je odpustil ... On! ... tebi!! Jokaj, sin moj, od obžalovanja iz ljubezni.[31]

Kakor vsak smrtnik je Jožefmarija izkušal breme padle narave, čutil je podvrženost pritisku greha, ki – naj bo še tako majhen – vedno pomeni prepreko med Gospodom in zaljubljeno dušo. Kakšno silno hrepenenje po osvoboditvi je moral doživljati ustanovitelj, ko je zapisal te, že omenjene besede:

Gospod, želim si ljubiti zares, želim si enkrat za vselej pridobiti neizmeren odpor do vsega, kar bi dišalo po senci greha, tudi majhnega. Želim si skrušenosti, kakršna je navdajala tiste, ki so Ti znali najbolj ugajati.[32]

Že davno tega je začel po Marijinem posredovanju prositi za predragoceni dar popolnega kesanja:

Prav je, sladka Gospa, da mi v znamenje ljubeznivosti nakloniš darilo: skrušenost, obžalovanje mojih grehov, kesanje iz Ljubezni ... Poslušaj me, Gospa, Življenje, Upanje moje, vôdi me s svojo roko – tenuisti manum dexteram meam! ... – in če je sedaj v meni kaj, kar ni všeč mojemu Očetu-Bogu, daj, da to spoznam, in bova skupaj to izkoreninila.^[33]

To je prosil leta 1932 na svojih duhovnih vajah v samostanu bosonogih karmeličanov v Segovii. Leta pozneje je še naprej vztrajno rotil našo Gospo za tisto kesanje iz ljubezni, ko se je nekega dne razvnel med premišljevalno molitvijo:

Mati moja, Gospa! Poljubil sem tla, se pokrižal – potem ko sem kriknil naš »serviam!« – v imenu Očeta, Sina in Svetega Duha ter k tebi zmolil »spomni se« ... Rztresel sem se; potem sem se znova vrnil k molitvi in vem, da si me slišala. Mamica!

Zdaj ponovno kličem k tebi, ko pišem
po papirju. Ti dobro veš, kaj
potrebujem. Bolj kot vse drugo –
kesanje iz Ljubezni: jok? ... ali pa
brez joka; ampak naj me boli zares,
da pošteno prečistimo dušo
Jezusovega oslička. Ut iumentum! ...

[34]

↗ Naslednje poglavje

↗ Nazaj na kazalo

.....

[1] *Zapiski*, št. 1857, 9. 2. 1944.

[2] *Zapiski*, št. 1858, 9./10. 2. 1944.

[3] *Zapiski*, št. 1859, 9./10. 2. 1944.

[4] *Prav tam*.

[5] *Zapiski*, št. 1860, 9./10. 2. 1944.

»Toda ti, Gospod, se jim smeješ, vse
narode zasmehuješ« (Ps 58,9).

[6] José Ramón Madurga Lacalle, RHF, T-05848, str. 69. Druga priča pravi, da je mladi pesnik očeta tako napeto poslušal, da »je skoraj padel s klopi« (José Luis Múzquiz de Miguel, RHF, T-04678/1, str. 60).

Jožefmarija je v tistih letih, preden je šel pridigat ali preden je začel s kakšnim govorom, imel navado kot molitveni vzklik ponavljati besede, s katerimi se je prerok Jeremija opravičeval pred Gospodom zaradi okornosti svojega jezika, ko je bilo treba oznaniti božje sporočilo. Te besede je Jožefmarija prepisal v svojo žepno beležnico: *A, a, a, Domine Deus! Ecce nescio loqui, quia puer ego sum!* [Oh, Gospod Bog, glej, ne znam govoriti, ker sem še deček] (Jer 1,6); prim. José Ramón Madurga Lacalle, RHF, T-05848, str. 59.

[7] Prim. Álvaro del Portillo, *Sum.* 1247 in Javier Echevarría, *Sum.* 2741.

[8] »Jesúsov šef« – nadrejeni mornariškega častnika z imenom Jesús Fontán Lobé, namig na Francisca Franca.

[9] Prim. Pismo iz Madrida članom Dela v Rimu, EF-460324-2.

[10] José María Bulart Ferrándiz, tedanji kaplan palače El Pardo, pripoveduje, da je Franco vsako leto hodil na duhovne vaje; nagovore oziroma meditacije pa je zanj imel madridski škof, gospod Leopoldo (prim. Gonzalo Redondo: *Historia ...*, *op. cit.*, 2. knjiga, str. 130).

Jožefmarija in Bulart sta se spoznala že pred leti. Prim. Pismo iz Valencije Joséju Marií Bulartu Ferrándizu, EF-411220-1.

[11] Pismo iz Rima, EF-640614-1. Ta vrinjena anekdota nekoliko razkrije Jožefmarijevo nevezanost na politične pristranosti in njegovo enako obravnavanje oseb brez razlikovanja.

[12] Ángel Suquía Goicoechea, RHF, D-05226; prim. tudi José Fernández, RHF, D-15407.

[13] Víctor García Hoz, RHF, T-01138, str. 14.

[14] Ustanoviteljevo pridiganje, pravi msgr. Álvaro del Portillo, »je bilo prežeto s krščanskim upanjem« (*Sum.* 1247).

Ko si ga poslušal, pričuje Federico Suárez Verdeguer, si »se dotaknil svoje osebne bede, toda istočasno, in to je osupljivo, te je navdajalo upanje in pogum, s katerim bi si za služenje Bogu upal storiti vse« (Federico Suárez, RHF, T-05253, str. 9).

[15] *Pot*, št. 736.

[16] *Pot*, št. 747.

[17] *Pot*, št. 749.

[18] Jožefmarija je vedno »o življenju in smrti kristjana, ki ve, da je božji

otrok, govoril s poudarkom na optimizmu«; in kadar je bilo treba prevideti umirajočega, pričuje msgr. Javier Echevarría, ga je pripravljala na smrt z upanja polnimi besedami: »Bog te pričakuje, Bog te ljubi in zate se bo daroval, da ga ne bi nikdar več izgubil« (prim. Javier Echevarría, *Sum.* 2741).

^[19] *Prav tam.* V svojem pričevanju je Federico Suárez zbral zapiske, ki ustrezajo dvojim duhovnim vajam, na katerih je pridigal Jožefmarija. Obakrat so bile v centru Diego de León: od 25. do 31. julija 1941 in od 4. do 10. septembra 1942. S prvih duhovnih vaj ima ohranjene zapiske vseh meditacij, saj je imel navado, delati zabeleške, takoj ko je po koncu meditacije prišel iz kapele (prim. Federico Suárez Verdeguer, RHF, T-05253, str. 10–13 in 15–18).

^[20] *Pot*, št. 739.

[21] José Luis Múzquiz de Miguel, RHF, T-04678/1, str. 39.

[22] Pismo monsinjorja Santosa Mora Briza ustanovitelju, Ávila, 27. 2. 1938 (RHF D-10989); prim. *Pot*, št. 168.

[23] *Zapiski*, št. 1857, 9. 2. 1944.

[24] Prim. RHF, AVF-0098, februar 1944.

[25] *Zapiski*, št. 871, 21. 11. 1932. Omenjeni osebi sta José María Somoano in Luis Gordon.

[26] Da bi se večkrat spomnil na smrt, je v prvih letih v svoji sobi imel lobanjo, ki ji je po domače rekel »gospa Plešasta«. Tule so besede iz njegovih *Zapiskov*, datirane s 24. novembrom 1932:

Če si apostol, bo smrt – gospa Plešasta – zate dobra prijateljica, ki ti olajša pot (*Zapiski*, št. 875, 24.

11. 1932; prim. *prav tam*, št. 1710, 22. 6. 1933).

[27] *Zapiski*, št. 1824, 18. 9. 1935.

[28] *Zapiski*, opomba 659, ki jo je dodal Álvaro del Portillo; prim. tudi: *prav tam*, št. 871, 21. 11. 1932, in Francisco Ponz Piedrafita, RHF, T-04151, str. 51. Iz meditacije, ki jo je Jožefmarija vodil 17. aprila 1948 pa je tale misel: ***Da bi živeli zares duhovniško življenje, je dobro, da pogosto pomislimo na smrt*** (te besede si je zapisal Federico Suárez Verdeguer, RHF, T-05253, str. 29).

[29] *Pot*, št. 746.

[30] *Pot*, št. 439.

[31] *Zapiski*, št. 1108, 7. 1. 1934; prim. *Pot*, št. 436.

[32] *Zapiski*, št. 23, april 1930.

[33] *Zapiski*, št. 1647, 7. 10. 1932.

^[34] *Zapiski*, št. 1741, 16. 7. 1934. *Ut iumentum* – kakor tovorna žival.

Andrés Vázquez de Prada

© Fundación Studium

pdf | document generated
automatically from [https://opusdei.org/
sl-si/article/4-vaje-o-zivljenju-in-smrti/](https://opusdei.org/sl-si/article/4-vaje-o-zivljenju-in-smrti/)
(12. Jul. 2025)